

Prutsweer. Als: weer om te prutsen in de schuur.

Analyse van Lex: het weer in Nederland is wat onrustig. Een kleine depressiekern net over de grens met Duitsland en een naderend occlusiefrent zorgen voor kansen op neerslag, mogelijk met een klap onweer en hier en daar een bui. Het blijft bewolkt maar veel wind is er echter niet te verwachten gezien de enorme afstand tussen de isobaren. 2 á 3 Beaufort lijkt al mooi en dan uit ZO tot ZW. Molenaars zullen vandaag niet al te veel verdienen en misschien is dat ook wel de reden dat er vrije zaterdagen werden ingevoerd. Met zulk weer als vandaag bleef de molenaar thuis of ging bij z'n molen gras maaien en vissen.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag overdag is het half tot zwaar bewolkt en komen er buien voor, later in het oosten en noorden mogelijk met onweer en hagel. De maxima lopen uiteen van 12°C langs de kust tot 16°C in het oosten bij een matige zuidwestenwind. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H6 6.2.0 t/m 6.3.4 (oud was ook: 6.2.0 t/m 6.3.4)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en onbelast?
2. Wat is een dwarsgetuigd gevluht?
3. Waarom is men van dat systeem afgestapt?
4. Hoe noemt men die verlopende schuimte?
5. Wat is de baljoening of biljoening?
6. Wat is het grote voordeel van een haspelkruis?
7. Noem de metalen roede-fabrikanten en het type roede dat ze maakten.
8. Wat wordt bedoeld met porring?
9. Waarom zitten er in de metalen roeden t.p.v. de askop dwarsschotjes?
10. Hoe wordt voorkomen dat deze wiggen losschieten?
11. Wat zijn keerklossen?
12. Waarom moeten metalen roeden zo om de 10 jaar worden doorgehaald en wat gebeurt er dan?
13. Welke wafels ken je buiten de stroopwafel, de Belgische wafel en de wafel die tijdens het lessen wordt uitgedeeld? En waar dient die wafel eigenlijk voor?
14. Waarvan werden aanvankelijk de molenzeilen gemaakt? En daarna en na daarna?
15. Welke onderdelen van het molenzeil zijn er?
16. Er staan 6 zwichtstanden in het boek vermeld. Noem ze alle 6 en hoe heet de zevende?
17. Waar begin je standaard met zwichten als het te hard gaat?
18. Wat is zeilslag en hoe kun je het zoveel mogelijk voorkomen?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H6 6.2.0 t/m 6.3.4 (oud was ook: 6.2.0 t/m 6.3.4)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en onbelast?
Alles er voor en dan hopen dat hij onbelast rondgaat. Belast heeft geen zin.
2. Wat is een dwarsgetuigd gevluht?
Bij een dwarsgetuigd gevluht zitten de heklatten aan zowel de voorkant als de achterkant van de roe in dezelfde schuinte en liggen daar zeilen overheen.
3. Waarom is men van dat systeem afgestapt?
Het blijkt dat een wiek met verlopende schuinte van de heklatten alleen aan de achterkant en "scheppende" voorzomer veel meer rendement heeft dan de ouderwetse.
4. Hoe noemt men die verlopende schuinte?
Dat is de zeeg.
5. Wat is de baljoening of biljoening?
Bij de houten roeden werd de voorkant afgeschuind om nog meer stroomlijn te verkrijgen. Aanvankelijk gebeurde dit ook bij de ijzeren roeden, tegenwoordig meestal niet meer.
6. Wat is het grote voordeel van een haspelkruis?
Men hoefde de askop niet te verzwakken met ingehakte roedegaten en bij roedbreuk hoefde er maar een halve roede te worden vervangen, dus goedkoper.
7. Noem de metalen roede-fabrikanten en het type roede dat ze maakten.
De firma Pot maakte metalen roeden m.b.v. platen die met hoeklijnen aan elkaar werden geklonken. Franssen was een andere firma die platen omzette en dan vastklonk. Deze roeden leken slapper maar waren veerkrachtiger dan de Potroeden. Vanaf 1945 werden de roeden niet meer geklonken maar gelast door o.a. de firma Bremer uit Adorp.
8. Wat wordt bedoeld met porring?
De binnenroede is naar voren gebogen waardoor alle wiewuiteinden in hetzelfde vlak draaien. Hierdoor draait de molen rustiger omdat er geen "vuile" wind ontstaat. Dit wordt porring genoemd.
9. Waarom zitten er in de metalen roeden t.p.v. de askop dwarsschotjes?
Als de roeden zijn gestoken dan worden ze vastgeslagen met wiggen. De dwarsschotjes voorkomen dat de roeden worden ingedrukt door die wiggen.
10. Hoe wordt voorkomen dat deze wiggen losschieten?
Als de wiggen zijn vastgeslagen worden ze bij elkaar gehouden door een spitijzer. Dit is een ijzeren stang van de ene kant door de askop naar de andere kant waaraan aan beide zijden een beugel om de roedwiggen heen zit.

11. Wat zijn keerklossen?

De keerklossen zitten op de legzijde van de roede aan weerskanten van de askop. Zij voorkomen dat de roede uit de askop kan schuiven.

12. Waarom moeten metalen roeden zo om de 10 jaar worden doorgehaald en wat gebeurt er dan?

Inspectie van het deel dat in de askop zit noemt men het doorhalen van de roeden. Hiervoor worden keerklossen, roedwiggen en spitijzers aan één zijde verwijderd en kan de roede worden opgetild (doorgehaald) over een lengte van 40 á 50 cm. Dit deel wordt dan behandeld tegen roestvorming.

13. Welke wafels ken je buiten de stroopwafel, de Belgische wafel en de wafel die tijdens het lessen wordt uitgedeeld? En waar dient die wafel eigenlijk voor?

Bij de molen kennen we de enkele en de dubbele wafel. Hierbij is de heklat die het dichtst bij de askop zit ingekort en loopt de achterzomer tot de voorlaatste heklat, de enkele wafel. Als de tweede heklat ook wordt ingekort dan noemt men dit de dubbele wafel. Hiermee wordt voorkomen dat het gevluucht tegen de kap aanloopt tijdens het draaien.

14. Waarvan werden aanvankelijk de molenzeilen gemaakt? En daarna en na daarna?

Van linnen en canvas, sterk maar duur en door de rekbaarheid bolde ze tussen de hekken. Daarna kwam katoen, veel goedkoper en stugger maar ook veel slijtgevoeliger en sneller aan rotting onderhevig, en daarna kwam de kunststof o.a. WK77, sterk, licht en weinig gevoelig voor weersinvloeden, maar wel gevoeliger voor U.V.straling.

15. Welke onderdelen van het molenzeil zijn er?

Voorlijk met litslijn, kortehalstouw met zeilooog, bek, langehalstouw (tegenwoordig vaak een ketting), achterlijk met twee of drie zwichtlijnen incl. bokkepoten of slijtstukken, rechter- en linkeronderhoektouw en uiteraard het zeil zelf.

16. Er staan 6 zwichtstanden in het boek vermeld. Noem ze alle 6 en hoe heet de zevende?

Vol, duiker, lange halve, halve, hoge lijn, stormendje. De zevende stand is de lege, dus helemaal geen zeil. Dit zijn de "blote benen" en als het dan nog te hard gaat wordt het windbord uitgenomen en draaien we met "geknijpte nagels".

17. Waar begin je standaard met zwichten als het te hard gaat?

Standaard begin je met zwichten op de buitenroede, tenzij de binnenroede zwakker is. Zoveel mogelijk op alle enden gelijke bezeiling houden dus niet de buitenroede twee lege en de binnenroede 2 volle. Hiermee voorkom je onregelmatig draaien.

18. Wat is zeilslag en hoe kun je het zoveel mogelijk voorkomen?

Bij wind die tegen de romp terug in het zeil waait wordt het zeil even van de wiek afgetild en komt met een klap weer terug op de hekken. Dit kun je voorkomen door de molen iets krimpnd te zetten of duikertjes te zetten.

